

Zůstaň součástí ZČU: Absolvent FPR a soudce Nejvyššího soudu pomáhá obětem trestných činů

15.7.2025 - Kateřina Dobrovolná | Západočeská univerzita v Plzni

Vzpomínáte si na okamžik, kdy jste si poprvé řekl, že byste chtěl být soudcem? Co vás na této roli tehdy oslovilo - a platí to dodnes?

Došlo k tomu až při studiu na fakultě. V rámci širokého příbuzenstva se totiž žádný právník, natož soudce, který by mi mohl být profesním vzorem, nevyskytoval. Mé zaujetí pro soudcovský talár, stejně jako pro oblast trestního práva, tak vykřesali naši tehdejší přednášející z řad trestních soudců Krajského soudu v Plzni. Jejich zaujetí pro věc bylo přímo nakažlivé a já jsem v té době nenašel žádných účinných protilátek. Naštěstí pro mě (*smích*).

Nejvyšší soud rozhoduje v zásadních právních otázkách. Jak se člověk psychicky vyrovnává s vědomím, že jeho rozhodnutí mohou ovlivnit nejen jednotlivce, ale i výklad práva v celé zemi?

Pocit odpovědnosti k profesi soudce samozřejmě neodmyslitelně patří, ale v případě Nejvyššího soudu platí, že stran judikatorních závěrů, které ovlivňují každodenní rozhodovací praxi nejen soudců obecných soudů, ale i státních zástupců a policistů podílejících se na vyšetřování trestných činů, stejně jako odbornou činnost advokátů poskytujících právní pomoc obviněným nebo poškozeným, se jedná o výsledek kolektivní práce celého trestního kolegia, tedy jakési rady moudrých, nikoli jednotlivého soudce. Práce soudce je o celoživotním vzdělávání a schopnosti obhájit vlastní právní názor, stejně jako v případě jejich vzájemné konfrontace přijmout názor jiný, který mnohem lépe odpovídá specifikům řešené kauzy. Osobně se vždy snažím ke každé řešené věci přistupovat tak, aby její řešení bylo nejen po právu, tedy odpovídalo příslušným právním předpisům, ale současně bylo pro každého, kdo s ním bude přicházet do kontaktu, srozumitelné, věcné, a pro praktický život uchopitelné.

Mění se podle vás v posledních letech povaha soudcovské práce - ať už pod vlivem technologií, mediálního tlaku, nebo třeba vývoje společnosti?

Určité změny lze v posledních letech zaznamenat v každém oboru lidské činnosti, tedy i v soudcovské práci. Ne vždycky se přitom jedná o změny k lepšímu. Soudce se často více než tím, kdo ve věci rozhoduje, stává manažerem řešeného případu, tedy tím, kdo musí vše po procedurální stránce připravit tak, aby mohla být daná věc dobře projednána. Pouhá znalost spisu tedy už nestačí, neboť je třeba se stranami domluvit obecně akceptovatelný termín jednání, což je ve věcech, na kterých bývá zainteresováno i více než deset advokátů, doslova kumšt. Dále musí soudce zajistit důstojné podmínky pro jednání, tedy jednací síň odpovídající velikosti, předjednat případné videokonferenční přenosy, pohlídat, aby neunikly osobní údaje svědků, mají-li zůstat skryté, pohlídat všechny důležité procesní lhůty a tak dále. Na druhou stranu i do justice v poslední době prosakují nejrůznější vymoženosti technického rázu, které nám mohou výrazně usnadnit některé naše činnosti. Na mysli mám videokonferenční přenosy, díky kterým mohou odpadnout například eskorty osob nacházejících se ve vězeňských zařízeních nebo v zahraničí, softwarové systémy umožňující rychlé přepisy soudcem nadiktovaných rozhodnutí a podobně.

Má práce soudce dopad na to, jak se díváte na běžný život? Mění se například vaše vnímání spravedlnosti mimo soudní síň?

Má, přeci jen trestní kauzy jsou jakýmsi zrcadlem našeho každodenního života, byť jeho stinnějších stránek. Díky poznatkům o možnostech lidského chování, pramenících z jednotlivých kauz, se jako rodič stávám v očích svých dospívajících dětí možná trochu méně snesitelným a více varujícím či napomínajícím. Člověk se totiž díky bohatším profesním zkušenostem stává k některým věcem poněkud citlivějším. Současně mám za to, že principy, které se uplatňují při hledání spravedlnosti mezi zdmi soudní síně, by měly platit i v běžném životě, bez nutnosti formálních pravidel.

Jakým dalším oblastem jste se profesně věnoval, nebo se současně věnujete?

Už krátce po svém vstupu do justice jsem začal hledat nějakou vhodnou příležitost, kde své nabyté vědomosti a dosavadní odborné zkušenosti zúročit. A po krátkém hledání jsem našel pro mě to pravé. Dnes je tak tomu více než třicet let, kdy jsem coby dobrovolný právní poradce poprvé vstoupil do poradny Bílého kruhu bezpečí. A pomoci obětem trestných činů se v rámci této organizace věnuji měsíc co měsíc dodnes. Současně musím přiznat, že přímá konfrontace s každodenními potřebami skutečných obětí, které se mnohdy míjejí s představami těch, kteří v rámci institucionálního řešení věci přicházejí s oběťmi do styku, mi vždy velmi pomáhala i v mém soudcovském působení a vždy mě držela – jak se říká – nohama na zemi.

Co vás na studiu práva překvapilo nejvíc? Byla nějaká část, která vám šla nečekaně snadno – nebo naopak něco, s čím jste dlouho bojoval?

Co by podle vás měli právníci dneška znát a umět navíc oproti předchozím generacím – a jak se na to mohou už během studia připravit?

Velkou výzvou do budoucna jsou podle mého názoru moderní technologie, včetně využití, ale bohužel i možného zneužití umělé inteligence. Dnešní právníci by se tedy měly od samého počátku učit s těmito systémy pracovat tak, aby si jejich prostřednictvím byli schopni ulehčit některé administrativní úkony, provedli analýzu příslušné judikatury nebo řešili podkladových materiálů. Na druhé straně by nás toto zjednodušení nemělo připravit o schopnost o řešení věci samostatně přemýšlet. Pro nastupující generaci, ale i pro nás ostatní, kteří nevyrostali v dobách technologického boomu, tak bude brzy velmi náročné rozklíčovat například to, jaké části podání adresovaných soudů – typicky odvolání, různých vyjádření či dovolání – jsou výtvorem umělé inteligence, která se ve snaze vyhovět příslušnému zadání nezdráhá uchýlit i k případné fabulaci, a jaké části jsou původním výtvorem lidské mysli.

Uveďte ideálně jedním slovem největší přínos Fakulty právnické pro vaši současnou kariéru.

Nebát se přemýšlet.

Na co z let strávených na ZČU nejraději vzpomínáte?

Jsou to jednoznačně vzájemné přátelské vztahy, které díky své síle v mnoha případech přetrvaly až do dnešních dnů, tedy k mému překvapení přežily už čtvrt století, a já jsem za ně moc rád a velmi si jich vážím. Současně si cením obyčejného lidského přístupu, v dnešní světě pomalu se vytrácející slušnosti, důrazu na zdravý selský rozum, snahy naslouchat názoru druhého, stejně podpory sebe samých a důvěry ve vlastní schopnosti, s nimiž jsem se během svého studia na fakultě setkával, a které si snažím stále připomínat. A to nejen ve své profesi, ale v životě vůbec. Zda se mi to daří nebo ne, to už musí posoudit jiní z mého okolí. Na ZČU navíc zavítám občas i dnes, a to při různých přednáškách a seminářích.

Patříte také k našim absolventům? Přihlaste se do Klubu absolventů ZČU a zůstaňte součástí svojí univerzity.

<https://info.zcu.cz/Zustan-soucasti-ZCU--Absolvent-FPR-a-soudce-Nejvyssiho-soudu-pomaha-obetem-trestnych-cinu/clanek.jsp?id=8331>